

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Consideratio status damnatorum, quod actiones ipsorum inprimis malas, concernit

Fecht, Johann

Durlaci, 1680

LXIX.

[urn:nbn:de:bsz:31-122744](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122744)

commissa crimina latæ finis, eaque judicantis intentio, ut delictis
 modus & finis statuatur, ne imposterum rempublicam turbent,
 aut honestatem labefactent. Quare, qui manu alterum privavit,
 manu privatur & ipse, ne peccare amplius manu possit; & qui fur-
 tum fecit, suspenditur, ut desinat furari. Est enim omnium pœ-
 narum is finis, ut partim is, qui peccavit, emendetur, partim alii à
 peccando deterreantur. Inde quoque pœnas delictis ita aptari
 cernimus, ut qui semel ex infirmitate errorem commisit, leviori
 pœnâ, quæ tamen meliorem facile reddit eum, qui non ex habitu,
 sed errore præoccupatus potius fuit, Gal. VI. 1. quam contaminatus, af-
 ficiatur, gravior verò & diuturnior constituatur ei, quem consue-
 tudo peccandi ad peccandum ita facilem & propensum effecit, ut
 à peccato difficulter avellatur. Ex quo patet, sententiam judicis
 adversus delinquentem latam, ex mente sententiam ferentis, de-
 lictum, ne amplius committatur, abolere, eidemque finem impo-
 nere. Quod autem iudex hujus seculi facit in delicto particula-
 ri, id convenit multò magis, DEUM supremum omnium homi-
 num iudicem, facere in peccato universali. In quod, cum ulti-
 mam & decretoriam quasi promittit sententiam, hæc ita comparatæ
 esse debet, ut peccatum totum, quippe cui pœnam dicitur, destruat,
 eidemque supremum, ut ita loquar, terminum ponat. Quod
 aliquando sine suo terrenus iudex destituitur, & qui peccavit, et-
 iam post toleratum supplicium, peccare pergit, quique semel pa-
 ribulum effugit, iterato furandi artificio in illud seipsum agit, id
 inde est, quia iudicis finita est scientia, quæ intima cordis penetra-
 lia introspicere non possit: quæ, si scrutari atque cognoscere va-
 leret pertinacem ad peccandum malitiam, talem sine dubio im-
 positura esset pœnam, quâ & futura delicta præcaverentur. DEUS
 igitur, qui occulta cordium novit & cujus propositum frustrari
 homo nequit, non eam tantum dicitur pœnam, quæ apta nata sit
 omne terminare peccatum, sed quæ revera quibuslibet delictis fi-
 nem adferat. Id quod idè quoque necesse est fieri, quia in uni-
 versali iudicio universalis quoque ordo reducendus est, qui verò,
 ut ex iis, quæ supra disputavimus, patet, cum perennante in om-
 nem æternitatem peccato consistere non potest.

LXIX. Octavum apud eundem Albertum, art. II, ex immu-

tabilitate voluntatis damnatae producit argumentum: Non potest demon corrigere voluntatem. Sed quod non potest aliter esse, non habet laudem vel vituperium, ut dicit Tullius. Ergo injustum est, ut videtur, si sibi hoc imputaretur in peccatum. Quamquam verò de dæmonum voluntate propriè quæstio sit Alberto, ratio tamen, quâ utitur, in damnatos quoscunque, ut quilibet videt, nullo negotio quadrat. Quam si in syllogismos adstringas, ita habebunt: Quicquid non habet laudem vel vituperium, id propriè peccare dici non potest. At voluntas dæmonum & in universum damnatorum. Ergo. Major ex Philosophiâ morali docetur, quæ virtuti laudem, vitio vituperium, ut individuos comites, vel potius fidas pedissequas, adjungit. Minor constat hoc argumento: Quicquid aliter sese habere nequit, id non habet laudem vel vituperium. Voluntas damnatorum. Ergo, Majorem probat auctoritas Ciceronis, neque quisquam de cætero refragari potest. Laudamus enim ea duntaxat, quæ cum ad excessum vel defectum declinare potuissent, in mediocritate tamen substiterunt, vituperamus verò, quæ cum bonum eligere potuissent, à malo tamen in diversum se abripi passi sunt. Ubi igitur nulla libertas, nulla ad oppositum indifferentia, ibi nihil est, quod vel laude vel vituperio sive dignum sit sive indignum. Minor probatur hoc syllogismo: Quicquid corrigi nequit, id aliter sese habere non potest. At voluntas damnatorum corrigi nequit. Ergo. Major ex terminis nota est. Minor contra Origenianos æterno quodam Ecclesiæ consensu defenditur.

LXIX. Postquam ex Scholasticorum Commentariis, quæ huc pertinere visa sunt, collegimus, nunc porò nobis dispiciendum est, quibus munimentis à Theologis aliis præfens sententia suffulciatur. Nonum igitur argumentum à μακροθυμία seu longanimitate Divinâ petitur. Μακροθυμία DEI, Rom. II. 4. celebratur: Ἐπλάτη τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς; quæ alibi passim patientia, impropriè sumpto vocabulo, dicitur. Longanimes enim, ait Chrysoctomus, Sermon. II. ad Col. I. erga eos sumus, quos ulcisci possumus, patientes verò erga eos, quos ulcisci non possumus. Propterea patientia quidem DEO (propriè) nunquam tribuitur, longanimitas verò sæpissimè. Quemadmodum hic ipse beatus alibi scribens dicit:

aut